

Bij het vaststellen van een aantasting is het van belang dat men kan uitmaken welke schadeverwekker het kwaad veroorzaakt. Dit is belangrijk om een eventuele correcte bestrijding of andere maatregel uit te voeren. Uit ervaring weet u wellicht dat niets is wat het lijkt. Schade die vermoedelijk afkomstig is van een insect kan ook wel door een schimmel of mijt veroorzaakt worden en andersom. Een foutieve bestrijding met een insecticide i.p.v. een fungicide zal in het eerste geval dan ook geen verbetering bieden en andersom. Aan de hand van veelgestelde vragen aan de Waarschuwingsdienst van het Belgische Proefcentrum voor Sierteelt is vastgesteld dat er vaak verwarring heerst bij volgende beschreven look-a-likes. Hierna volgen tips om de gelijkenissen en verschillen te herkennen.

Auteur: Liesbet van Remoortere

Gelijkaardige schadebeelden

Look-a-like-schadebeelden met verschillende schadeverwekkers

Schade door *Didymascella* is eerder beperkt tot de schubben (inzet) met later bruinverkleuring van de twijgen.

Schade door de jeneverbesmineermot, hier op *Juniperus*, geeft naast een gaatje (inzet) ook een duidelijk afgeijnde viltige paarsverkleuring op de plaats waar de larven mineren.

Aantasting Sparrennaaldluis lijkt op Coniferenspint

De sparrennaaldluis (*Elatobium abietinum*) is een bladluis waarvan de nimfen in het voorjaar uit het winterei tevoorschijn komen. Nimfen en adulten zijn in grote kolonies terug te vinden aan de onderkant van de naalden van Picea-soorten. Ze zijn met een loep waarneembaar. Ze zuigen aan de naalden waardoor deze gele vlekken vertonen. Uiteindelijk gaan de naalden verbruinen en vallen vroegtijdig af. Schade is op de plant zichtbaar van binnen naar buiten en van onder naar boven toe. Coniferenspint (*Oligonychus ununguis*) is een spintmijt. Nimfen komen in het voorjaar uit de wintereieren tevoorschijn en vervellen tot larve. Doordat ze plantensappen opzuigen worden ze groenachtig van kleur. Net zoals bij de sparrennaaldluis zijn ze terug te vinden op Picea. Maar ook op andere coniferen kunnen ze worden aangetroffen. Er ontstaan ook gele vlekjes op de naalden door het aanprikken en zuigen. Vroegtijdige naaldval kan voorkomen met groei-stilstand tot gevolg. De mijten produceren webben die bij zware aantastingen zichtbaar zijn. Het schadebeeld is meestal onderaan de plant tegen de stam waarneembaar. Het verschil tussen sparrennaaldluis en coniferenspint is dus zeer moeilijk op basis van het schadebeeld vast te stellen. Eigenlijk moet men de schade voor zijn, door de parasiet tijdig waar te nemen. Men kan de sparrennaaldluizen gemakkelijk detecteren door de plant boven een wit blad te schudden of door de klopmethode toe te passen. Om de mijten waar te nemen heeft men een loep nodig.

Sparrennaaldluis: Naalden die geel en bruin verkleuren en waarop sparrennaaldluizen in grote aantallen zichtbaar zijn (inzet).

Coniferenspint: Een jong exemplaar van Picea aangetast door coniferenspint. Webben die ze produceren zijn bij zware aantasting zichtbaar (inzet).

"Belangrijk is dus kennis te hebben van de mogelijke waardplanten, de visuele verschillen van de schadebeelden"

Aantasting *Didymascella thujina* lijkt op Thujamineermot en de jeneverbesmineermot

Didymascella is een schimmelziekte die kan voorkomen op coniferen zoals Thuja en *Chamaecyparis*. Bij een beginnende aantasting zijn vlekjes op de schubben waarneembaar. De vlekjes vallen er uit waardoor kleine gaatjes in de schubben ontstaan. Bij ernstige aantastingen is er volledige naaldverbruining en treedt naaldval op. Afsterving van twijgen kan voorkomen. Deze schimmel kan ineens toeslaan, maar ook plotseling weer spontaan verdwijnen. Omdat de hiervoor beschreven schimmel gaatjes in de schub-

ben maakt, is deze te verwarren met de schade die door mineermotten veroorzaakt wordt. Mineermotten die op Thuja en *Chamaecyparis* kunnen voorkomen, zijn de thujamineermot (*Argyresthia thuiella*) en de jeneverbesmineermot (*Argyresthia trifasciata*). Deze laatste kan daarnaast op Juniperus en Cupressus schade veroorzaken. De kleine larven van de mineerders boren zich in de zomer, winter en het voorjaar in de jonge twijgen. Ze verlaten de twijgen als adult via een mooi rond gaatje. De jeneverbesmineermot doet dit rond mei en iets vroeger dan de thujamineermot. Dit schadebeeld is op Thuja dus te verwarren met de schimmel *Didymascella*.

Een verschil op basis van schadebeeld is echter merkbaar. Een aantasting van de mineermotten kenmerkt zich naast een uitvlieggaatje door een duidelijk afgelijnde verkleuring van de twijgen, die een typische vale, viltige paarse kleur hebben. Bij het breken van aangetaste delen zijn ook uitwerpselen en boormeel terug te vinden. Bij ernstige schade door de mineermotten kan de twijg volledig afsterven. Een aantasting van de schimmel zal bij een beginaantasting eerder beperkt blijven tot schade per schub. Bij verdere aantasting zal de twijg bruin verkleuren.

Aantasting Buxusbladvlo lijkt op Buxustopmijt

Buxusbladvlo (*Psylla buxi*) is een insect behorend tot de bladvlooiën waarvan de nimfen in het vroege voorjaar in de toppen van Buxus terug te vinden zijn. Daar prikken ze jong weefsel aan en zuigen plantensappen op. Hierdoor kunnen eindscheuren afsterven, wat een gedrongen groei en bladmisvorming geeft. De blaadjes krullen namelijk lepelvormig om. De larven verraden hun aanwezigheid door de witte wasdraden van honingdauw die ze afscheiden. De larve zelf is visueel met een loep en voor een geoefend oog zelfs met het blote oog zichtbaar. Schade van de buxusbladvlo kan verward worden met die van de buxustopmijt (*Aceria unguiculata*). De buxustopmijt is een uiterst kleine galmijt die eveneens in het vroege voorjaar in de groeitoppen van Buxus is terug te vinden. Deze galmijten zijn niet met een loep waarneembaar. Ze voeden zich, net als de bladvlooiën, met de plantsappen van jonge cellen waardoor ijle, spits uitgroeiende scheuten met kleine misvormde bladeren ontstaan. Deze misvorming is minder lepelvormig dan de misvormingen die bladvlooiën veroorzaken. De groeiremmingen die de galmijten veroorzaken zijn dan weer meer uitgesproken dan bij de bladvlooiën. Een zwaar geremde en gedrongen groei, met over het algemeen donkere, klein scheuten zal dus eerder op een aantasting van buxustopmijt wijzen.

Schade van buxusbladvlo: aangetaste bladeren zijn uitgesproken lepelvormig, de groei is gedrongen (Foto F. Goossens).

Schade van buxustopmijt: aangetaste bladeren zijn minder lepelvormig en de groei is minder uitgesproken gedrongen dan bij schade van de buxusbladvlo (Foto F. Goossens).

Aantasting Perenpokmijt lijkt op perenroest

De perenpokmijt (*Eriophyes pyri*) is een galmijt die vroeg in het seizoen de jonge bladeren van *Pyrus* aantast. Op het blad ontstaan meerdere pokken. Het zijn kleine galletjes, die van kleur kunnen variëren van groen tot roodachtig, waarin de galmijten zich schuilhouden. De galmijten zijn zeer klein en zeer moeilijk visueel, zelfs met loep, vast te stellen. Perenroest (*Gynnosporangium sabinae*) is een schimmel die tot de roesten behoort. De zomerwaardplant is *Pyrus* en *Juniperus* is de tussenwaardplant. Het schadebeeld op *Pyrus* verwarren sommigen met de schade die de perenpokmijten veroorzaken. Er is echter een duidelijk verschil. De roest zorgt in het begin van het seizoen voor oranjevlekkige vlekken bovenaan het blad. Deze vlekken zijn groter en meer oranje van kleur dan die van de perenpokmijt. Er kan één roestvlek zichtbaar zijn, maar ook meerdere vlekken per blad kunnen voorkomen. Naarmate het seizoen vordert zijn zwarte stippen in de roestvlekken op te merken en nog later ontstaat onderaan het blad een opvallende misvorming in de vorm van een cluster van gezwollen weefsel. Dit doet denken aan een galachtige misvorming die bijvoorbeeld roestmijt kan veroorzaken bij andere gewassen, zoals *Tilia* en *Acer*, en vandaar allicht de verwar-

Perenpokmijt: Pokken veroorzaakt door een roestmijt.

Perenroest: Oranje vlekken bovenaan het blad en galachtige misvormingen onderaan het blad (inzet) veroorzaakt door een roestschimmel.

Nog vragen?

Belangrijk is dus kennis te hebben van de mogelijke waardplanten, de visuele verschillen van de schadebeelden en, in geval van een insect of mijt, hoe deze kan worden waargenomen om op die manier te bepalen om welke beschadiger het gaat. Pas als u deze kent kan je overgaan tot een eventuele correcte maatregel ter bestrijding van de parasiet.

Twijfelt u? Meer informatie over een aantal van de beschreven parasieten kunt u terugvinden op de informatiefiches van het Waarschuwingssysteem (zie kader) of vraag het ons gerust en we helpen u verder.

Informatiefiches waarschuwingen

Meer informatie over een aantal van de beschreven parasieten kunt u terugvinden op de informatiefiches van het Waarschuwingssysteem. Jaarlijks worden 5 geïllustreerde fiches gepubliceerd die leden in de 'Informatiemap Waarschuwingen' kunnen bundelen. Deze nieuwe fiches en de reeds verschenen fiches kunnen via de website <http://www.pcsierteelt.be> besteld worden.

Het onderzoek 'Waarschuwingen en Waarnemingen' gebeurt met steun van de Vlaamse Overheid, het Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap & Technologie in Vlaanderen, de Provincie Oost-Vlaanderen, de Provinciale Landbouwkamer, Boerenbond, het Algemeen Verbond van de Belgische Siertelers en Groenvoorziens, de Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde en KBC Bank & Verzekering.

Meer informatie:

Waarschuwingssysteem PCS
Schaesestraat 18 | 9070 Destelbergen
(België)
Tel. +32 9-3539494
Fax: +32 9-3539495

Liesbet van Remoortere
Tel. +32 9-3539470
waarschuwingen@pcsierteelt.be
www.pcsierteelt.be